

NÅDEGAVESEMINAR

i CREDO FRIKIRKE

med Jan Rittedal 3.juni 2017

INTRO

Jeg har opplevd mye god undervisning i kristen sammenheng gjennom årene. Det meste av undervisningen er både givende og grundig, men er ofte vanskelig å ta med seg videre i livet, mest fordi pedagogikken har vært for dårlig, men også fordi det har skortet på applikasjon til egen hverdag. Derfor arbeider jeg minst like mye med tilrettelegging og presentasjon som innhold når jeg skal ha seminar og håper at det vil hjelpe den enkelte til lettere å huske det viktigste av undervisningen også i etterkant av seminaret. I fortsettelsen vil jeg følgelig anvende meg av en del 'knagger' i form av enkle regler, ordspill og tallkombinasjoner for å hjelpe til med hukommelsen.

FRELSESGAVE, OPPGAVE, NATURGAVE, NÅDEGAVE

Vi går rett på sak: frelsesgave, oppgave, naturgave, nådegave!

Frelsesgave. Her begynner all tale om nådegaver! For uten å ha mottatt den største av alle gaver, Guds frelse, blir alt snakk om nådegaver meningsløs. Og også denne gaven mottar vi av nåde, derfor kaller Paulus frelsen nettopp for "Guds nådegave": *For den lønn som synden gir, er døden, men Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre.* (Rom.6, 23) Og er dette utgangspunktet avklart og 'på plass i våre liv', kan vi begynne å tenke videre på andre gaver.

Frelsesgave – og oppgave. For det er det neste. Har mennesker blitt frelst, vil de snart se oppgaver rundt seg, oppgaver som de ikke så tidligere. De vil se Guds oppgaver. Det er bra. Og egentlig er dette også gaver, det er oppgaver Gud deler med oss for at vi skal vokse og modnes som kristne. Men litt for ofte tar vi fatt på dem uten å utbe oss den utrustningen som trengs for å utføre disse oppgavene. Det er kanskje den vanligste feilen blant oss troende at vi gjør så mye i egen kraft. Ikke fordi vi *vil* gjøre det i egen kraft, men fordi vi ikke har fått undervisning om at det finnes 'en bedre vei'. Dermed blir vi ofte mer slitne enn nødvendig og føler ofte i tillegg at vi gjør ting vi ikke kan eller syns er meningsfullt. For det skal ikke store fellesskapet til før oppgavene dukker opp – og snart står i kø. Og oppgavene blir fort flere enn personene som skal dele dem mellom seg, og sjelden blir det anledning til å spørre etter kvalifikasjoner – verken på natur- eller nådegaveplan. Tingene må jo gjøres! Da oppleves oppgavene *ikke* som gaver eller som nåde. Tjenesten blir tvert imot lite lystbetont og fortøner seg snarere som pliktløp. Derfor trenger vi å snakke om kompetanse, om kvalifikasjoner, om gaveutrustning. Derfor:

Frelsesgave, oppgave – og naturgave. Det er en velsignelse å finne personer som passer til de oppgavene som skal utføres og som er villige til å utføre dem! Alle som har prøvd å dekke sang- og musikkjenten i et fellesskap med folk som ikke er naturlig utrustet til det, vet hva jeg snakker om... Som Sigvart Riiser, med et glimt i øyet, påpeker i sin klassiker fra 1971 "Åndsutrustning og nådegaver": *Den stumme kan ikke være bærer av slik nådegave som har med talens bruk å gjøre.* (s.35) – Mange av de oppgavene som skal fylles med villige personer forutsetter en stor grad av naturlig utrustning – eller naturgaveutrustning, om du vil. Men hvis utrustningen bare blir på det naturlige plan, vil verken den som tjener eller de som betjenes få den uttelling som Gud lover skal følge en åndsbaeren tjeneste. Slik den samme Riiser skriver: *Der hvor man ikke har syn for og tro på Ånden og dens virkning gjennom de åndelige gaver, men på menneskelig dyktighet og innsats, der overlates man til egne evner og krefter.* (s.52) Derfor trenger vi å bli utrustet med nådegaver. Det er det fjerde:

Frelsesgave, oppgave, naturgave – og nådegave. Her er det mye å si. Derfor har vi nå et helt seminar om det. Og også det er i minste laget for å dekke emnet tilfredsstillende. Men først noen tanker om forholdet mellom naturgaver og nådegaver. For her tenkes og tales det veldig forskjellig – også blant bibeltro forkynnere. Når for eksempel en kjent og god bibellærer påstår at ”Der hvor nådegavene mangler, er Kristi legeme lammet” (S. Riiser, s.33), så tror jeg at det utsagnet er like ubalansert som det en like kjent og god bibellærer fra sitt ståsted sier: ”Det har aldri blitt påvist noen vesentlig forskjell på de kristne fellesskapene som fokuserer på nådegaver og på dem som ikke gjør det.” (Sistnevnte tilhører en gruppe kristne teologer som mener at nådegavens tid ble avsluttet da det gamle og det nye testamentet ble samlet i en bok.) Personlig tror jeg *ikke* at Kristi legeme blir lammet der hvor nådegavene mangler, men at veksten og livet blir hemmet og ikke får utfolde seg til sitt fulle potensial uten nådegavene. Det ser vi av mye god menighetsdrift rundt omkring uten særlig bevissthet om de åndelige gaver. Og jeg er på den annen side overbevist om at det ikke bare er små ulikheter, men vesensforskjell på de fellesskap som fokuserer på nådegavene sammenlignet med dem som ikke gjør det!

Litt mer om naturgave og nådegave:

På grunn av. En annen avklaring mellom naturgaver og nådegaver gjelder sammenhengen mellom dem. Noen mener at de sistnevnte naturlig bygger på de førstnevnte, at nådegavene egentlig bare er en tilleggsutrustning til naturgavene, som en slags påbygning, om du vil. Andre, derimot, mener bestemt at det ikke er noen sammenheng mellom naturgaver og nådegaver i det hele tatt og at nådegavene mer gis på tross av enn på grunn av naturgavene. Også her lander jeg i en slags mellomposisjon. Ofte ser vi at Gud ’salver’ allerede gitte gaver, en musiker blir en salvet musiker, en med ’talegaver’ blir en salvet forkynner osv. Slik Sigvart Riiser skriver om dette: *Tidligere forutsetninger (= naturgaver) kan bli grunnlag for Guds gaver og nyskapende innsats. (---) Nådegavene er ingen lettvint snarvei forbi opplæring og øvelse. (---) Jo mer vi lærer og jo mer vi utvikles, jo større naturgrunnlag har Gud å knytte sine nådegaver til. (.37) Jeg mener Paulus er et godt eksempel på dette. Han var rikt begavet fra fødselen av. Selv den begavelse som måtte brukes i det ondes tjeneste, er egentlig skapt og gitt av Gud. (---) Når et menneske ved frelsen blir et Guds barn, blir det ført inn i en ny sammenheng hvor alle evner stilles til Guds rådighet. (---) Vi blir hans tjenere med vår tid og våre evner og krefter. (s.35-36)*

På tross av. Men vi har like mange eksempler på at Herren utruker ’på tross av’. Moses kan nevnes, Jeremia likeså. Ingen av dem var særlig taleføre – etter egne utsagn, men Herren ville det annerledes. Saul og Amos hadde ingen planer om å bli henholdsvis konge og profet – og følte seg slett ikke utrustet til det, men Gud kalte dem. Flere med helbredelsesgaver er selv syke, som Hans Chr. Lier var et eksempel på. Gud utruker ofte på tross av. Slik S. Riiser skriver: *Skjønt i sin suverene makt gjør han som han vil, og går stundom underlig på tvers av det som naturlig skulle ligge til rette. (---) Den suverene Gud har så ofte utvalgt seg det dårlige og det som ingenting er, for å gjøre til skamme det som er noe. (s.36)*

Både óg, ikke enten eller. Det som regulerer det hele for meg og som balanserer disse to ytterpunktene mot hverandre, er min grunnleggende forståelse av at nådegavene er gaver. De kan mottas eller avslås, men de kan ikke oppøves eller fremelskes. De kommer nemlig ovenfra (Ef.4, 8) og ikke innenfra! De er ikke latente evner som skal utvikles eller potensielle anlegg som skal forløses i oss. De ligger ikke som frø i hjertejorda og venter på den åndelige

vårens varme og lys, men kommer til oss ved Den Hellige Ånd. De var der ikke før – ikke et fnugg av dem, men blir gitt oss. Derfor kan 'påbygningssynet' bare forstås i dette lys – at det er en genuint ny utrustning som 'matcher' den medfødte gaven. Dette 'gaveaspektet' forklarer også enklest at en person kan få en gave som er helt på 'kollisjonskurs' med vedkommendes naturlige utrustning.

Vi avslutter dette avsnittet med et flott sitat fra Sigvart Riisers bok: *Nådegavenes allsidige og fylldige bruk er til alle tider og i alle situasjoner de eneste virkemidler vi kan vente virkelig framgang ved. Disse virkemidler har Guds velsignelse og Åndens sanksjon over seg. (s.14)*

Frelsesgave, oppgave, naturgave, nådegave.

TALLET ER TRE

I god Lotto-stil fortsetter vi med utsagnet: ”Tallet er tre!”

- **Tre givere.** Nådegavene er gitt av en treenig Gud, det ser vi bl.a. av Paulus' presentasjon av dem i 1.Kor.12, Der skriver han: *Det er forskjell på nådegaver, men Ånden er den samme.* Den Hellige Ånd er giver. Videre skriver han: *Det er forskjellige tjenester, men Herren er den samme.* Hos apostelen brukes ordet Herren så å si helt konsekvent om Herren Jesus. Følgelig er også Jesus Kristus giver av gavene. Det skriver han også rett ut i Ef.4, 7. Derfor kaller mange teologer nådegavene for Kristusevner. Og til sist skriver han: *Det er forskjellige kraftige virkninger, men Gud er den samme, han som er virksom og gjør alt i alle.* Her forstår vi av sammenhengen av Paulus sikter til Gud Fader, Skaperen. Også han er giver av gavene. Og tallet på givere er tre: Far, Sønn og Helligånd.
- **Tre uttrykk.** Men også på en annen måte er tallet tre. Vi ser at apostelen bruker tre forskjellige uttrykk på nådegavene: Nådegaver rett fram, tjenester og kraftige virkninger. Her viser han til tre ulike måter å tenke gavene på. Det første uttrykket, nådegaver, fokuserer på betingelsen for gaven. Og betingelsen er at det ikke er noen betingelse – bare at en er født på ny; gavene er av nåde, er gratis. Det er gratisgaver. Det andre uttrykket poengterer nådegavens funksjon, at de ikke er gitt for egen nytelse eller for oppbevaring på ubestemt tid, men at de er gitt for å tjene. Gavene er utrustning for oppgaver. Det tredje og siste uttrykket legger mest vekt på effekten av gavene. Kraftige virkninger kalles det. Og det vil jo i de fleste situasjoner kunne registreres. Altså, tallet er tre: gaver av nåde, gaver til tjeneste og gaver med kraftige virkninger.
- **Tre typer.** På flere måter kan vi proklamere: Og tallet er tre! De gis som spontane gaver – der og da, de gis som periodisk gaveutrustning og de gis som permanente gaver. Ofte tenker vi på de mer spektakulære, de såkalte ekstraordinære gavene når vi snakker om spontane gaver. Det kan være profetiske handlinger, sang i ånden (= tilbedelse/lovsang i tunger) eller plutselig og uventet innsikt (= visdom). Når vi snakker om de mer permanente gavene, så handler det både om de fem tjenestegavene som nevnes i Ef. 4 og flere andre 'tjenestegaver' som Paulus lister opp i Rom. 12 og 1.Kor. 12. Periodisk gaveutrustning tales det sjeldnere om, og dokumentasjonen er ikke så lett å finne i Skriften, men et tungt erfaringsspor i kirkehistorien sammen med

enkelte indirekte henvisninger i NT (som f.eks. diakonen Filip som blir evangelist), gir grunnlag for å si at noen gaver er for en tid. Og tallet er tre: spontane, periodiske og permanente gaver.

- **Tre former.** Men også på en annen måte er tallet tre! Vi har de såkalte ekstraordinære gavene, som helbredelse og tungetale, og vi har de ordinære gavene – som slett ikke er ordinære, men som skiller seg fra de ekstraordinære – som bl.a. evangelist- og hyrdegavene. I tillegg har vi de 'forløste' naturgavene, dvs. naturlig utrustning som Herren har 'plussset på' som f.eks. en typisk omsorgsperson som Herren salver til diakon eller en god pedagog som blir utrustet med en åndelig læregave. Og la oss her ta med en viktig påminnelse av Riiser: *Kristelig og bibelsk bedømt er alle nådegaver like underfulle (el. ekstraordinære) for så vidt de alle er virket ved Ånden og går ut over de naturlige evners muligheter.* (s.42) Tallet er altså tre: Utvidete naturgaver, ordinære og ekstraordinære nådegaver.
- **Tre ord.** Tallet er også tre på en femte måte: Disse himmelske gavene blir kalt både karismatiske gaver (el. k(j)arismer, 1.Kor.12, 1), åndelige gaver (el. åndsgaver, 1.Kor.14, 1) og oftest nådegaver (el. bare gaver, 1.Kor.12, 28; 1.Pet. 4, 10).
- **Tre kilder.** Og tallet er tre på en sjette måte. Nådegavene kan klassifiseres utifra tre kilder: primærkilder = de nytestamentlige nådegavelistene, sekundærkilder = andre NT- (el. GT-)tekster, og tertiærkilder = etterbibelske kirkehistoriske kilder.

- **333333! Tre givere, tre uttrykk, tre typer, tre former, tre ord og tre kilder. Og:**

4-4-12-12

Alle som hører mye på radio er kjent med programmet 4-4-2 Radiosporten. Nå skal vi lære en annen tallrekke, 4-4-12-12. Det er vår andre tall-knagg. For hvis vi tar for oss de fire mest kjente nådegavekapitlene i Nytestamentet, så er det følgende – regnet bakfra: 1.Pet. 4, Ef. 4, 1.Kor. 12 og Rom. 12.

- **Fire. I 1.Pet. 4** har Peter en kort og grunnleggende undervisning om nådegavene (v.10-11) hvor han grovinnleder dem i to hovedkategorier, ”dem som taler” og ”dem som tjener” – altså i formidlingsgaver (kommunikasjons- og forkynnergaver) og tjenestegaver (relasjons- el. diakonigaver). Her skal vi merke oss fem viktige sannheter:
 - 1) alle gjenfødte kristne har (minst) én nådegave (v 10),
 - 2) gavene gis oss for at vi skal tjene hverandre med dem (v 10),
 - 3) gavene (som mottas av nåde) skal også forvalte nåde (v 10),
 - 4) gavene fordeles her i to store sekker: tale- (kommunikasjons- og formidlings-)gaver og tjeneste- (relasjons- & diakoni-)gaver – eller i ordgaver og gjerningsgaver, om du vil (v 11), og
 - 5) nådegavene skal gi Gud ære. Dette skal vi komme tilbake til, bare her nevne at Jesus sier akkurat det samme i Bergprekenen: *Slik skal deres lys skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerningene dere gjør, og prise deres Far i himmelen!* (Matt. 5, 16)

4-4-12-12-nådegaveporten

- **Fire. Ef.4 er neste 4'er.** Også her gis vi fem sentrale sannheter om nådegavene:
 - 1) gavene gis etter et himmelsk nådemål som bare Gud holder regnskap med (v 17). Den samme sannheten finner vi igjen både i 1 Kor 12 (*Ånden som deler ut sine gaver til hver enkelt slik han vil v 11*) og i Rom 12 (*Hver og en skal holde seg til det mål av tro som Gud har gitt ham, v3b*).
 - 2) nådegavene er ikke bare Den hellige ånds gaver, men like mye Jesu' (og Fars) gaver (v 7-11a).
 - 3) noen gaver er "flyktige" og lander kanskje bare én gang (el et par ganger) i fanget ditt, mens andre er mer permanente og følger en person hele livet. I avsnittet fra vers 7 til vers 16 setter Paulus gavene inn i den større sammenhengen med frelsesgaven som det grunnleggende. Denne nære sammenhengen har vi allerede sett på. Det spesielle med dette avsnittet er at Paulus her utelukkende underviser om permanente gaver og ikke om spontane gaver. I tillegg knytter han gavene så tett opp til dem som forvalter dem (= gavebærerne) at det blir vanskelig å se om det er personene selv eller deres utrustning som er gavene til menigheten; på en måte flyter dette helt sammen – person og gave blir ett (v 11).
 - 4) gavene gis egentlig ikke til oss – den enkelte, men til menigheten, for at den kan bygges opp, modnes og bli sterk (v 12-16).
 - 5) gavene gis oss for å beskytte oss mot vranglære, svermeri og usunne åndelige strømninger (v 14). Når apostelen underviser om nådegavene til menigheten i Korint, samler han denne viktige målsettingen i formuleringen: "*for Gud vil ikke uorden, men fred*" (1 Kor 14:33).

4-4-12-12-nådegaveporten

- **Tolv. 1.Kor.12** er det største avsnittet om nådegaver i Bibelen. Også dette avsnittet sanler vi i fem punkter:
 - 1) Egentlig er nådegaveavsnittet i kapittel tolv (v 1-11) bare innledningen. Hele avsnittet fra kapittel 12 til og med kapittel 14 – med det kjente agape.kapitlet imellom – er viet dette store og viktige emnet.
 - 2) Og her i kapittel 12 – som i Romerbrevet 12 – sammenligner Paulus nådegavene med lemmene (indre og ytre) på et legeme (v. 12ff.), både for å påvise avhengigheten dem imellom, men like mye for å si noe om forskjellene. Og når han vier et helt (og langt!) kapittel til bare to av gavene, profeti og tungetale, så forstår vi at hver gave har stor betydning. Bredden og variasjonen i gavene er helt avgjørende for sunnheten i fellesskapet. Jf legemsbildet som følger.
 - 3) Her taler Paulus både om spontane nådegaver (v 4), om mer permanente gaver eller tjenester (v 5), og om kraftgaver (el kraftige virkninger) (v 6).
 - 4) Nådegavelisten han her gir, er ikke en komplett liste, men en eksempelliste. (Det samme gjelder listen i Rom 12). Folk som har arbeidet med nådegavematikken i Guds ord har kommet fram til svært ulike lengder på disse listene, helt fra oppmot 50 til ned mot 3. (Ingulf Diesen opererer med 35 gaver, Christian A. Schwartz med 30, c. Peter Wagner med 27, Oddvar Søvik, Ragnar Skottene og Oddvar Tegnander med 21 osv.) Selv tenker jeg helt motsatt: 35 – eller gjerne 50 – ulike gaver kan være en god begynnelse! ☺
 - 5) Fem talegaver listes opp (visdoms tale, kunnskaps gave, profetisk gave, tungetale og tydningsgaven) og fire gaver som ikke har med tale å gjøre og som litt upresist kan kalles "kraftgaver" (trosgaven, helbredelsesgaven – i flertall, mirakelgaven og åndstestgaven), men ingen av tjenestegavene nevnes her.

- **Tolv. Rom.12 er neste tolv'er.** Det er det første læreavsnittet i NT hvor vi møter en grunnleggende og sentral nådegaveundervisning. Avsnittet er ganske parallelt med 1.Kor.12, men kortere (v.3-8). Den samme tette koblingen til Guds agape som i 1 Korinterbrev finner vi også her i Romerbrevet (v.9ff.). Fem sannheter:
 - 1) Gavene er utrustningen vi får for vår daglige gudstjeneste ute i verden! (v 1). Altså er nådegavene gitt oss ikke bare for bruk i menigheten, men også ute i verden for å hjelpe oss til å tjene Herren.
 - 2) Her nevner apostelen talegaver (3 stk) og tjenestegaver (4 stk), men ikke noen kraftgaver – ganske sikkert fordi han her har et annet fokus i sin undervisning. (v 6-8)
 - 3) Gavene skal hjelpe oss både i tjenesten og i helliggjørelsen (slik vi også ser i Ef 4). (v 2-3)
 - 4) Gavene er forskjellige, men samtidig sammenfallende og samlende! Jevnfør med legemsbildet, som vi også finner her. (v 4-5)
 - 5) Gavene knyttes også her tett til (broder)kjærligheten og ømhjertetheten, som i 1 Kor 12, og det ”å spille hverandre gode”. V 9-10.

4-4-12-12: 1.Pet. 4, Ef. 4, 1.Kor. 12 og Rom. 12.

TJENE OG IKKE HERSKE

Holdningen vår er avgjørende viktig. Vi kalles til å tjene med Jesu sinnelag, til å tjene uten å forvente noen form for gevinst.

Vår tid er veldig preget av holdningen «opp og fram». Alle vil bli til noe, til noe stort, noe kjent, noe populært. Yrkesvalgene til de unge preges mer og mer av at mange vil bli hørt og sett – helst fra en scene. Performance-yrkene er «in» som aldri før. Og færre og færre søker seg til typiske ”tjenesteyrker” som læreryrket, yrker innen helse- og sosialtjenester. Renholds- og servicetjenester (det som noe ufint i min barndom kaltes ”negerjobber” med tydelig referanse til slavetiden) overtas mer og mer av våre nye landsmenn og fremmedarbeidere. Og for første gang siden opprettelsen av Røde Kors sine hjelpetjenester i fjellet, meldes det nå om rekrutteringsproblemer. Og symptomatisk handler flere og flere konsept innenfor underholdningsbransjen om å bli best, flinke, rike og mest populær – gjerne på bekostning av andre som stemmes eller skubbes ut, stikk i strid med Jesu tjenersinn.

Vi skal tjene våre omgivelser uten å tenke fortjeneste – akkurat slik Jesus gjorde. Hans «lønn» var å gjøre sin Fars vilje. Men å tjene uten utbytte gjelder ikke bare i forhold til Herren, vår arbeidsgiver, men også i forhold til andre. Til alle tider har vi mennesker hatt behov for å bli oppskattet og rost, behov av at andre «lønner» oss med gode ord og æresbevisninger. Dette skal vi *ikke* søke i Jesu følge. Vi skal, som døperen Johannes, ikke løfte oss selv fram, men Jesus. Selv skal vi holde oss i bakgrunnen og ikke søke rampelyset. Vi skal tjene uten tanke på oss selv. Vi skal tjene uten å søke ære, uten å søke et navn. Vi skal søke Fars gode vilje, slik Jesus gjorde.

«Den som vil være stor blant dere, han skal være de andres tjener», leser vi i Mt 20:26b.

Døperen Johannes hadde skjønt det. *«Han skal vokse, jeg skal avta!»* (Jh 3:30) proklamerte han. Høyt og tydelig. Dette var ikke noe PR-stunt fra hans side – noe som passet å si der og da, mens mange hørte på og «kameraene gikk». Dette var ikke noe han mente akkurat da – noe han hadde skiftet mening til – etter å ha innsett at han hadde tapt folkets gunst til fordel for en annen, etter at han var passert på meningsmålingene.

Nei, dette var ingen festtale; det var en programtale. Han presenterte her sitt livsmotto! Dette var ikke ett av flere alternative «slogans», mens hans utvalgte og eneste. Det var hans livsprogram, det han levde for, det han ville bli husket for, det han ville ha som innskrift på gravsteinen, på minnetavlen etter seg.

«Han skal vokse, jeg skal avta.» Dette hadde Johannes ment hele livet – i det minste hele sitt voksne liv: *”Etter meg kommer en som er større enn meg.”* *”Jeg er ikke verdig til å hjelpe ham med sandalene engang.”* *”Nei, jeg er ikke Messias. Jeg er bar en røst, en røst av en som roper i ørkenen”*, osv.

Slik kunne vi fortsatt. Johannes levde for en annen. Fra begynnelsen av annonserte han at det viktigste i hans liv var å peke på Jesus. Å heie Jesus fram. Å være hans høyre hånd, hans venn og forlover – hans tjener. Mer Jesus, mindre ham selv. Et tydeligere og riktigere fokus i liv og tjeneste er det vanskelig å finne. Dette ble den arven han etterlot seg. Dette vil han for alltid bli husket for. Salige Johannes.

«Han skal vokse, jeg skal avta.» For en livsinnstilling! For en annerledes livsinnstilling til det som er vanlig i dag. De fleste vil jo ta utgangspunkt i seg og sitt og tenke ut en livsprofil som gir et best mulig liv. Vi søker det gode liv for oss selv. – Men ikke Johannes, altså. Han søker det gode liv for en annen. Han skyver Jesus fram på bekostning av seg selv. Han lar seg villig «krympe», bli stadig mindre, bli liten, ingenting – for at Jesus kan vokse, bli større, bli allting! Han er villig til å fjernes, fengsles, gjemmes og glemmes og til sist dø for å gi Jesus en arena, for å få ham til å skinne, til å huskes, til å leve.

Det er lederkrise i store deler av kristen-Norge, sies det. Det tror ikke jeg; jeg tror det er tjenerkrise! Jeg tror altfor mange unge er opptatt av å hevde seg og ikke tjene, og jeg tror altfor mange eldre ikke vil slippe makten for å begynne å tjene. Altfor mange har fokus på å bli sett og hørt! Altfor få er villige til å lytte til apostelen, slik ha formaner oss i Filipperebrevet: *«Gjør ikke noe av selvhevdelse og tom ærgjerrighet, men vær ydmyke og sett de andre høyere enn dere selv.»* (Fil 2:3-4)

Herren vil at vi alle skal legge ned våre egne ambisjoner. At vi skal la selvet dø. Og at vi hjelper andre på banen. At vi løfter fram de andre rundt oss, at vi elsker fram de unge som er i startgropa og trenger erfaring og de eldre som lett stues vekk med all sin erfaring. At vi «bejaer» andres tjeneste – gjerne på bekostning av vår egen. At vi slipper til andre vitner – også de uferdige, selv om vi har hovedansvaret for menighetens forkynnelse.

«Tenk ikke bare på deres eget beste», skriver apostelen videre – og viser at denne problemstillingen slett ikke er ny, «men også på de andre.» Vi kalles altså til å tre til side for å heie på – og for å tjene – de andre i fellesskapet. Vi kalles til å ta et skritt tilbake slik at vi ikke står i veien for Herren, for det Herren vil gjøre gjennom andre. Spesielt er dette et ord til all oss som forkynner Guds ord, at ikke vi som er kalt til både å presentere og representere kongenes Konge og herrenes Herre, tar æren fra ham, at ikke vår mangel på ydmykt tjenerskap hindrer folk i å få øye på ham.

”Uten lastebilen stopper Norge”, heter det. Uten villige tjenere stopper kristen-Norge! Det vi trenger her på berget, er en tjenervekkelse. En tjenestevekkelse. Tjenester trenger å fylles av tjenere. Derfor snakker vi, med rette, om tjenende lederskap. Viktigere enn å snakke om flinke ledere, dyktige arbeidere, ressurspersoner og ”naturgaver” – bør vi elske fram igjen tjenerånden. I oss og blant oss. – Paulus oppmuntrer romerne, som kjente godt til ulike idrettsleker, til en annerledes kappestridd. Han skriver: *”Kappes om å hedre hverandre!”* (Rom 12,10) Det er en utrolig rik og meningsfull konkurranse! Vi kan aldri bli nummer én, men vi kan kjempe om de neste plassene etter ham som elsket sine til det siste og tjente dem til den bitre slutt – som viste seg ikke å være slutten i det hele tatt, men begynnelsen på den gode fortsettelse, der han holder fram med å tjene sine også etter sin oppstandelse og himmelfart. Skal vi våge å si med Rosenius: ”For min Herres skyld som har gjort så mye godt mot meg og

gjør det hver dag, så vil jeg nå så gjerne få lov til å tjene deg. (---) Med alt hva jeg er og har, vil jeg stille meg til rådighet for deg og for alle mennesker.

GUDS FRELSESHÅND OG HANS TJENESTEHAND

I går var vi samlet om ”hele Guds råd” hvor vi skilte mellom Guds frelseshånd, hans høyre hånd, og Guds tjenestehånd, hans venstre hånd. (Ikke at Gud gjør venstrehåndsarbeid, men at frelsen er det viktigste!). Frelsehånden vil han ikke ha innblanding i – da ødelegger vi alt, men tjenestehånden ’rekker han ut’ til oss. Vår venstre hånd er den hånd vi mottar gaver med. Det er vår ’passive’ hånd; med den tar vi imot Guds frelsesgave. Vår ’aktive’ hånd, vår høyre hånd, er vår tjenestehånd.

Som vi så i går, så er Jesu’ tjeneste femdelt – eksemplifisert ved hjelp av fingrene. Pekefingeren symboliserer Jesu’ forkynnelsestjeneste (= Formidlingstjenesten), langfingeren (som vi menn drar krokfinger med) står for Jesu’ helbredelsestjeneste (= Krafttjenesten), ringfingeren er relasjonsfingeren og symboliserer Jesu diakonale medfølelsestjeneste (= Relasjonstjenesten), lillefingeren peker på Jesu’ befrielsestjeneste (Ordtak: ”Gir du djevelen lillefingeren, gir du ham hele hånda”), mens tommelfingeren – som både er en åpen og skjult tjeneste (illustrer!) – representerer Jesu’ bønnetjeneste.

VÅR TJENESTEHAND OG NÅDEGAVEUTRUSTNING

Jeg er lite opptatt av å finne ’den komplette nådegaveliste’. For det første mener jeg at den ikke finnes, for det andre opplever jeg at et slikt fokus lett tar oppmerksomheten bort fra det nådegavene egentlig handler om, og for det tredje fører en slik ’skattejakt’ lett til at personer blir helt handlingslammet i påvente å få påvist sin spesielle gaveutrustning.

Alle de listene Paulus gir oss i sin undervisning over emnet, er ufullstendige. Med vilje, tenker jeg. De er eksemplister. De skal eksemplifisere og illustrere det han underviser oss. Noen har kommet fram til 35 nådegaver, nevnt i Bibelen (Ingulf Diesen). Det er sikkert riktig. Christian A. Schwartz snakker om 30 stykker, C. Peter Wagner finner 27, Oddvar Søvik, Ragnar Skottene og Oddvar Tegnander regner seg alle fram til 21, mens Donald Bridge og David Phypers har 18. Noen finner bare ni, andre igjen bare tre. Så her er variasjonene store! Jeg tror alle har rett. Og hvis vi kan dokumentere 35 stykker i Guds ord, så har vi i hvert fall en begynnelse...

Mye mer konstruktivt enn å tenke enkeltgaver er det å tenke gaveområder. For det første er det mye mer pedagogisk! Da får vi et overkommelig antall å forholde oss til – og som er mye lettere for den enkelte å ’speile seg i’. For det andre er det mye mer taktisk! Den tar utgangspunkt i noe generelt og ikke i noe spesielt, og åpner dermed på en helt annen måte for utvikling og prosesser når det gjelder nådegaver og på det å innta nytt land. Den er rett og slett mer offensiv og samtidig mindre stressende. For det tredje er fokus på gaveområder mye mer sjelesørgerisk! Mye av den nådegaveundervisningen jeg har møtt i årenes løp, låser posisjoner mer enn den åpner opp. Folk blir desillusjonerte i stedet for å bli oppmuntret og ’pushet’ inn i gode prosesser.

Og det er her tjenestehånden kommer inn – Jesu’ tjenestehånd og vår tjenestehånd. For denne hånd hadde, som vi vet, fem tjenestefingrer. Og til hver av disse fingrene finnes det et stort knippe nådegaver, et gaveområde, som samsvarer med oppgavene som skal utføres. Altså finnes det fem nådegaveområder på samme måte som det finnes fem tjenesteområder. Og på nøyaktig samme måte som det finnes mange tjenester innenfor samme tjenesteområde, finnes det mange nådegaver innenfor samme nådegaveområde. Så enkelt har jeg kommet til at det er etter å ha vært i ’nådegavebransjen’ i over 25 år.

DE FEM FINGRENE

Pekefingeren. Da begynner vi med den første og viktigste tjenestefingeren, pekefingeren. Det var fingeren vi kalte Forkynnelse, den som hadde med verbal og nonverbal formidling og kommunikasjon av evangeliet å gjøre. Til denne tjenesten svarer et antall Formidlingsgaver. Disse kan grovt deles inn i to grupper, de verbale og de nonverbale eller, om du vil, i (muntlige og skriftlige) ordgaver og kreative gaver.

Langfingeren. Neste finger, langfingeren, kalte vi Helbredelse og illustrerer alle de tjenestene som formidler Guds kraft til mennesker og situasjoner. Også til disse oppgavene fins det et knippe nådegaver som matcher, nemlig det vi kan kalle Kraftgaver. To grupper gaver skiller seg ut, betjeningsgavene og andre kraftgaver (som f.eks. trosgaven).

Ringfingeren. Tredje finger på hånda er ringfingeren, relasjonsfingeren (giftingen), som vi her har gitt navnet Medfølelse. Til denne fingeren 'sokner' alle de tjenestene som har med relasjonsarbeid å gjøre, derfor kaller vi den nådegavegruppa som korresponderer for Relasjonsgaver. Også her er det formålstjenlig å dele disse gavene inn i to undergrupper, de diakonale gaver og de praktiske gaver.

Lillefingeren ble, bl.a. utifra ordtaket "Gir du djevelen lillefingeren, gir du ham hele hånda", noe søkt kalt Befrielse og skal med det navnet illustrere det tjenesteområdet som har med åndelig autoritet å gjøre. De gavene som samsvarer til dette tjenesteområdet, har jeg gitt navnet Myndighetsgaver. Og som for de andre gaveområdene deler jeg også dette området inn i to, nemlig lede- og styregaver og verne- og sikregaver.

Tommelfingeren. Den siste, og like viktige fingeren som den første, er tommelfingeren. Den symboliserer bønnetjenesten og har derfor fått navnet Tilbedelse (slik at alle fingrene har ord som ender på E.L.S.E.= Et Liv Som Etterfølger). Gavene som samsvarer med denne tjenesten, kaller jeg Intimitetsgaver. For å gjøre pedagogikken enkel, så klarer vi også med letthet å dele dette gaveområdet i to hovedgrupper, bønnegavene og åpenbarings-gavene.

Vi har altså:

- 1.nådegaveområde: Formidlingsgaver. To grupper: Verbale gaver og nonverbale gaver
- 2.nådegaveområde: Kraftgaver. To grupper: Betjeningsgaver og andre kraftgaver
- 3.nådegaveområde: Relasjonsgaver. To grupper: Diakonale gaver og praktiske gaver
- 4.nådegaveområde: Myndighetsgaver. To grupper: Lede- & styregaver og verne- & sikregaver
- 5.nådegaveområde: Intimitetsgaver. To grupper: Bønnegaver og åpenbaringsgaver

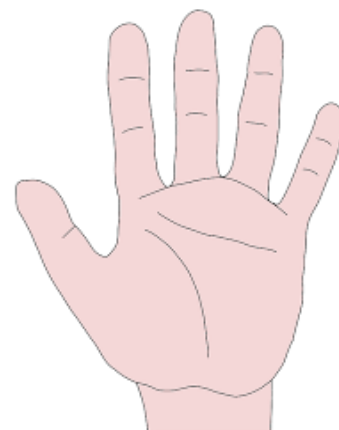
DIN TJENESTEFINGER OG NÅDEGAVEUTRUSTNING

Sitat fra Christian A. Schwartz' bok "Nådegavetesten" (boka kom første gang i 1988):

En spørreundersøkelse som instituttet vårt gjennomførte for noen år siden med 1200 aktive kristne kvinner og menn, avdekket en sjokkerende tilstand: 80 prosent av alle som ble spurt, visste ikke hva som var deres nådegaver. Bare 20 prosent oppgav at de var klar over sine gaver og brukte dem. (s.10)

Med en tradisjonell forståelse av nådegavene i bagasjen, kan en slik opplysning virke desillusjonerende og demotiverende: Der ser dere! Dette blir for vanskelig; folk finner ikke ut av det. Når ikke erfarne kristne har avklart sin tjeneste og gave, da gidder ikke ferske kristne å begynne 'søket' engang.

Tvert om, tenker jeg. Slike tall slår ikke meg ut; de slår meg inn! De bekrefter jo to av de påstandene jeg har framlagt tidligere. For det første at de fleste menigheter ikke bukker under

om nådegavefokuset er svakt i perioder. (NB: Det er jo nådemidlene og ikke nådegavene vi lever av og næres gjennom!) For det andre bekrefter disse tallene at det fint går an å tjene funksjonelt (kanskje til og med i sin nådegave?) i menigheten uten å være bevisst på sin nådegaveutrustning. Men slike prosenttall slår meg inn av en annen grunn også: Jeg ser de enorme mulighetene! Jeg kan eksemplifisere det med historien om de to skoselgerne fra England som ble sendt på rekognosering til Afrika for å lodde markedet. Den ene meldte fortvilet: Her går ingen med sko, så her nytter det ikke. Den andre meldte tilbake til skoleleverandøren – begeistret: Her går ingen med sko, så her er markedet umettelig. For en mulighet! Send ned så mange sko dere bare kan produsere. – Han siste fikk jobben...

Så spennende, tenker jeg, at hele 80 prosent venter på en mulighet til å få svar på hvilken tjeneste og tilsvarende gave Gud vil gi. Og det er da disse fem nevnte nådegaveområdene utifra de samme fem tjenesteområdene, gir så god og avklarende hjelp. For i stedet for å spørre etter spesifikk nådegave og lete med lys og lykte etter kjente og mindre kjente (og helt ukjente) nådegaver, så kan vi heller i fred og ro spørre oss selv: Hva er jeg opptatt av menigheten? Hva fascinerer meg, hva 'dras jeg imot'? Hva treffer hjertet mitt av alle de forskjellige tingene som skjer i fellesskapet? (Er det formidling? Betjening? Relasjonsarbeid? Kunst? Drama? Strukturer og ledelse? Lovsang? Praktisk hjelp? Bønn? Det profetiske? osv.)

GAVESEKKENE

Formidlingsgaver. Og når du har kjent litt på slike spørsmål og fått noen avklarende tanker, kan du se litt nærmere på en fyldigere oversikt over de ulike gavene som 'sokner' inn under de ulike nådegaveområdene. La oss gjerne kalle dem for nådegavesekker og se litt på hva vi kan fylle oppi dem. Vi begynner med Formidlingsgavesekken. Der finner vi blant 'ordgavene', de skriftlige og muntlige verbalgavene: undervisning, evangelisering (begge nevnt i nådegavelistene), trosforsvar (apologetikk), lyrikk/poesi (inkludert sangtekster) (indirekte nevnt som nådegaver i 2.Tim. 4, 2 & Ef. 5, 18-19), historiefortellingsgave (forfattergave), mediegave, samtalegave, (møte)ledelsegave, tolke- & oversettelsesgave, drama(skrijving) m.m. Blant de nonverbale gavene, de kreative, kan vi plassere utførelsen av sistnevnte, altså drama, videre (lovsangs)dans, ulike kunstgaver (billedkunst, stoffkunst og skulpturkunst). Ingen av disse nonverbale gavene er nevnt eksplisitt i NT's undervisning om nådegavene. Her er det også naturlig å plassere sang og musikk, som helt klart er nevnt både i GT (bl.a. Davids gave her, 1.Sam. 18, 23) og i NT (Ef. 5, 18-19 & Kol. 3, 16). Og selv om sang ofte handler om tekst, så er det utførelsen det her tenkes på. Vi har altså:

<u>NT-bekreftede gaver</u>	<u>NT-antydende gaver</u>	<u>Andre beslektede gaver</u>
undervisning (læregave)	troforsvar (apologetikk)	(møte)ledelse (åndelig teft)
evangelisering (sgaver)	sang- & musikk-gaver	dramautførelse/koreografi
	lovprisningsgave (Ap.gj.10,46)	(lovprisnings)dans
	ulike kunstgaver (2. Mos 36,1)	musikk- (& sang-)utøvelse
		tolke- & oversettelsesgave
		'talerstol-sjelesorgsgave'
		korrespondanse (brevskr.)

Kraftgaver. Når vi kikker oppi neste sekk, Kraftgavesekken, så finner vi noen av følgende gaver: Vi finner ulike betjeningsgaver som helbredelsesgaver, gjenopprettelses- (el. indre helbredelses-)gaver og den sjeldnere gaven til å vekke døde opp igjen. Denne sistnevnte gaven kan også plasseres under kategorien 'andre kraftgaver' hvor vi også finner trosgaven, under(gjernings)gaven og gaven til å gjøre mektige gjerninger. Noen teologer mener at disse

tre uttrykkene dekker samme gave, andre er overbevist om det her er tale om tre forskjellige nådegaver.

<u>NT-bekreftede gaver</u>	<u>NT-antydede gaver</u>	<u>Andre beslektede gaver</u>
helbredelses(gaver i fl.tall) trosgave under(gjernings)gave mektige gjerninger	dødesoppvekkelsesgave 'flytte fjell'-gave mat- & drikkeunder(gave) værunder(gave)	'indre helbredelse's-gave/-er 'trosmål's-gave (mest i forb. m/ pengesummer og person- antall)

Relasjonsgaver. I tredje sekk, Relasjonsgavesekken, finner vi både diakonale gaver og praktiske gaver. Blant de mest kjente diakonale gavene, lister vi opp: omsorgs(hjelpe)gaven, gjestfrihetsgaven, (mat)utdeling og praktisk-økonomiske hjelpgaver (som å dele husvære, bil – etter modell av urmenighetens praksis, Ap.gj. 2, 45; 4, 34-35). Av praktiske gaver kan nevnes: forskjellige håndverksgaver og ulike håndlangertjenester (som sekretær, sjåfør, assistent, tolk).

<u>NT-bekreftede gaver</u>	<u>NT-antydede gaver</u>	<u>Andre beslektede gaver</u>
hjelpetjenester (diakoni) barmhjertighetsgaver giver- & delegaver	gjestfrihets- & vertskapsgave håndverksgaver samværs-gave	håndlangertjenestegaver (i fl.) besøks-gave (trøstegave) rydde- & sjauegave

Myndighetsgaver. Dette er den fjerde nådegavesekken. Den største og viktigste delgruppen her er lede- og styregavene. Blant dem finner vi apostelgaven (en overordnet lederposisjon), tilsynsgaven (som i funksjon ligger tett opp mot apostelgaven), hyrdegaven (ledergave), administrasjonsgave (styregave), pionær- & misjonærgaven. Den andre undergruppa har jeg kalt verne- & sikregruppa. Her kan følgende gaver nevnes: gaven til å bedømme åndsåpen-baringer (før: prøve ånder), gaven til å bryte åndelige bindinger, gaven til å utfordre – og beseire – andre personers ånd, og gaven til åndsutdrivelse (= til å sette mennesker fri). Alle disse sistnevnte gavene skal det stor visdom til å bruke på en god og rett måte. De er ekstremt viktige, men dessverre veldig sjeldne; her skorter det kanskje mest når det gjelder nådegave-utrustning i menighetene – i hvert fall i Vestens kirker.

<u>NT-bekreftede gaver</u>	<u>NT-antydede gaver</u>	<u>Andre beslektede gaver</u>
apostelgaven (tilsynsmann?) hyrdegaven administrasjonsgaven åndsbedømmingsgaven	pionær- & misjonærgaven åndsutdrivelsesgaven gaven til å bryte bindinger	gaven til å utfordre – og beseire – andre personers ånd

Intimitetsgaver. Den femte og siste nådegavesekken er intimitetsgavesekken. Her finner vi både bønnegaver og åpenbaringsgaver. Av bønnegavene kan først nevnes: forbønnsgaven (=intercessor, en som 'ber igjennom'). To varianter av denne er 'lynavlødnings(bønne)gaven' (en som stiller seg i gapet for Guds vrede), støttebønnegaven (= shareholder, 'de løftede hender', jmf. Moses og Aron mens Josva kjempet på sletten). I tillegg har vi gaven til faste og bønn over lengre tid. Og vi har bønnegavene profetisk bønn og tungebønn. Når det gjelder åpenbaringsgavene, så er også de mange og varierte. Her er de mest sentrale: profeti, som igjen er en stor sekk (profetiske ord, budskap, drømmer, stillbilder, 'film', sang, musikk, dans, 'drama'), kunnskaps ord/tale og visdoms ord/tale (som ligner på hverandre og som er tett innpå den profetiske gave), ulike tunger med tyding (som også er tett innpå den profetiske gave).

NT-bekreftede gaver
profetiske gaver (mange!)
kunnskaps ord/tale
visdoms ord/tale
tunger m/tydning

NT-antydde gaver
forbønngaver (forskjellige,
som lynavledningsgaven,
støttebønnegaven m.fl.)
felles sang i Ånden

Andre beslektede gaver
faste- & bønnegaven (over tid)
eremittgaven (ørkenfedrene)
kommunitetsgaven ('kloster-
gaven' og gaven til enslig stand)

HAGEBILDET

Nå har vi sett litt nærmere på gavene utifra bildet (illustrasjonen) av hendene våre, Jesu' og vår tjenestehånd. Det har jeg gjort i et forsøk på å gjøre dette store emnet litt mer oversiktlig og – bokstavelig talt – håndgripelig. Slik tror jeg at vi husker undervisningen bedre og kan lettere anvende det vi har lært. Når jeg nå i fortsettelsen gir noen supplerende bilder, så kan det for noen bare virke distraherende – da må du bare se bort fra dem, mens det for andre forsterker og beriker det vi allerede har lært.

Det ene bildet er av en hage. Og det har jeg ikke kommet på selv, men det har jeg fra ingen ringere enn Carl Fredrik Wisløff. Han skriver:

Når jeg leser i Bibelen om nådegavene i for-samlingene, da er det som om jeg ser inn i en skjønn hage, med blomster i mange farger – men i rik harmoni. Det er som om jeg ser et urverk med mange hjul, både store og små – men i riktig avstemt forhold til hverandre så uret viser rett tid. ("Alvorlig talt...", Lunde Forlag, Oslo, 1974, s.143)

Jeg har ofte brukt 'hagebildet', ikke fordi jeg er spesielt hageinteressert eller hagekyndig – (for det er jeg ikke!), men fordi det får fram så mange gode og oppbyggelige poeng. Å bevege seg forsiktig inn i Skriftens nådegaveverden er som å trå varsomt inn i en stor og vakker hage – som den første Gud lagde. Jeg får behov for å ta skoene av og bære dem videre mens jeg trår varsomt inn i hagen. Jeg går sakte og ser og lytter – og lukter, her er så mye nytt og så utrolig mye vakkert. Snart stopper jeg opp for å beundre en aldeles ubeskrivelig skjønn rosehage med et hav av ulike farger og størrelser. Du snakker meg om "fargerikt fellesskap"! Slik ser formidlingsgavene ut fra Guds synsvinkel, tenker jeg.

Så går jeg videre og oppdager en rekke eksotiske busker med og uten blomster, satt sammen slik bare en mestergartner kan gjøre det – en som både har tid for, kunnskap om og kjærlighet til den enkelte plante. Mon tro om det er kraftgavene jeg nå står og betrakter...? Jeg har ikke beveget meg langt inn i hagen før jeg kommer over en storslagen rododendronhage. Du verden! Var variasjonene i form og farge stor i rosehagen, så er de ikke mindre her. Det er som fargemønsteret eksploderer imot meg. Slik tenker jeg at relasjonsgavene arter seg i forhold til hverandre.

Jeg går ikke alene. Jeg var alene fra begynnelsen av, men raskt koblet en guide seg på – ikke for å overvåke meg, men for å være min kjentmann. Det viser seg fort å være nyttig. Dette er jo et helt nytt og ganske fremmed landskap for meg, men for denne personen er det trygt og godt å vandre her. Jeg får forklaring på det jeg spør om, og ofte kommer guiden meg i forkjøpet med gode råd og nyttig informasjon. Det får jeg også nå når vi er inne i den noe tettere – og mørkere – del av hagen. Her ved et tjern flyter vakre vannliljer og langs stranden står en rekke andre vakre liljer. Men nærmere skogkanten kryr det av markblomster i flotte farger. På grunn av kontrastene her mellom mørke og lys, mellom høye elegante liljer og små fargeskjønne markblomster, penser tanken min inn på myndighetsgavene. Noen av dem kan virke litt skumle, samme hvor viktige de er, andre er høyreiste og vakre.

Innerst i hagen, er det satt ut flere benker og bord. Her kan vi sette oss ned og hvile oss. Stedet gir plass for picknick til en hel gruppe hageentusiaster, om nødvendig. Her, tenker jeg, finner jeg alle de vakre intimitetsgavene plantet rundt omkring i et harmonisk mangfold. Jeg setter meg rett ned i gresset og nyter omgivelsene – duftene, fargene, nyansene, formene, harmonien, stillheten. Det er noe himmelsk over stedet; vi er like ved Guds hjerte nå.

ANDRE BILDER

Carl Fredrik Wisløff nevnte også et annet bilde på nådegavene, nemlig uret og urverket. I samme avsnitt skriver han også bygningsbildet – at vi er steiner som settes sammen til et felles tempelbygg, et bilde som både Peter og Paulus bruker i sine brev (1.Pet.2, 4ff.; Ef.2, 20-22). Et fjerde bilde er legemsbildet – at vi alle er enkeltlemmer på menighetslegemet (alle vi som er gjenfødt). Dette bildet bruker introdusere Paulus i Romerbrevet (kap.12, 4-5) og utdyper det i første Korinterbrev (kap.12, 12ff.) Et parallelt bilde som Jesus bruker i sin undervisning, er bildet av vintreet og dets grener (for eksempel i Joh.15, 1ff.).

Et annet bilde Jesus benytter seg av, talentbildet (Matt.25, 14ff.) brukes også gjennomført som et bilde på nådegavene. Det syns jeg personlig er litt mer trøblete, bl.a. ut fra den dramatiske konsekvensen Jesus tegner av å ikke bruke talentene: *Kast den unyttige tjener ut i mørket utenfor! Der skal det være gråt og tenners gnissel.* (v.30) Jeg ser aldri andre steder i Skriften at følgene av å vanskjømte sin nådegave er så alvorlig. Jeg tror heller at Jesus her sikter til det å 'være seg selv nok', dvs. å ikke ville dele evangeliet (nåden/Jesus/Guds rike) med andre. Indirekte kan det selvsagt handle om forvaltningen av de gavene Gud har gitt oss – både på natur- og nådegaveplan. Men først og fremst tror jeg at dette bildet handler om å forvalte Guds nåde – som noen har fått i større porsjon enn andre (jmf. Rom.5, 20b).

FRA TEORI TIL PRAKSIS

Tre forutsetninger må være på plass før vi begynner vårt 'nådegaveverksted':

1. **Alle gjenfødte kristne har minst én nådegave!** (Jmf. 1.Pet.4, 10) Jeg skriver 'minst', fordi min egen erfaring gjennom snart tretti år i dette landskapet er at de fleste av oss innehar mer enn én gave. De har en hovedgave som de får tjene i, og så har de én eller to støttegaver til denne. En parallell: Den eldste av de personlighetsanalysene vi kjenner til, enneagrammet (el. sjelens sju ansikter), taler om at vi har en hovedprofil i vår personlighetstype, men at vi alle har vinger ut til to andre personlighetstyper. Nettopp slik ser det også ut til å være når det gjelder vår nådegaveutrustning. – Det er altså ikke snakk om å få en eller flere nådegaver, men om å få dem forløst. Vi fikk dem som en del av frelsespakken, men de trenger å identifiseres for å gi best mulig uttelling i menigheten og for den som har dem.
2. **Veldig mange gjenfødte kristne er ikke bevisst sin egen nådegaveutrustning** – ikke fordi de ikke har den, heller ikke fordi de ikke bruker den (for det gjør de fleste!), men fordi de mangler klargjørende undervisning om emnet. Når for eksempel Christian A. Schwartz gjengir den nevnte undersøkelsen – at 80% av aktive kristne kvinner og menn ikke var klar over sin nådegave og at bare 20% visste om den og tjente i overensstemmelse med den, så handler dette om de som var seg bevisst gaven og bruken av den. Prosentsatsene ville ha vært helt annerledes, og mye mer positive, om det bare var bruken – enten en var bevisst på den eller ikke – som ble målt (men det ville selvsagt være vanskelig å få til rent praktisk nettopp fordi alt som skal måles må kunne identifiseres).
3. **Alle gjenfødte kristne vil lett kunne få sin(e) gave(r) identifisert!**
Hjelpemidlene i så måte er: A) bibelsk og avklarende undervisning om emnet, B)

personlig forbønn for dette, og C) tilrettelegging for utprøving av gavene. Det første punktet her, bibelsk og avklarende undervisning om emnet, kan hver av oss gjøre på egenhånd. Veldig mye matnyttig er skrevet. Bakerst i seminarnotatene finner dere en liste på aktuell litteratur, av gammel og nyere dato – det mest på norsk. Det andre punktet, forbønn for å få frigjort sin nådegave, skal være en del av sluttpakken for dette seminaret. Da skal vi sette oss i smågrupper og be for hverandre med håndspåleggelse. (Hvordan vi praktisk ordner dette, kommer jeg tilbake til.) Det tredje punktet her som går på utprøving av de ulike gavefeltene, handler om praktisk tilrettelegging for dette i menighetene. Her handler det om å få til en avslappet og trygg 'klasseromssituasjon' der alle skal få være elever med Ånden som den egentlige lærer og med Bibelen som læreboka – der de med litt mer erfaring skal få veilede de andre (som i den gamle omgangsskolen!). Min Gud er både hellig og alminnelig. Vi har i alt for stor grad – og i alt for mange år – gjort nådegavene bare hellige (NB: og det er de!) og ikke alminnelige. Vi må hjelpe hverandre til å få dem ned på jorda igjen uten å miste det perspektivet at de også er 'himmelske'.

ØVELSE GJØR MESTER

Prøving, feiling – og læring. Mer enn noe annet handler dette å bli bevisst sin(e) nådegave(r) om å våge, om å 'prøve seg fram', eller om du vil, om prøving og feiling og prøving og feiling (og prøving og feiling!) til vi etter hvert lærer – altså, en helt normal læreprosess. Det er slik vi lærer i alle sammenhenger. Og da får vi enten den bekreftende (Ja, dette er 'mine greier!') eller den avkreftende læringen (Nei, dette er ikke min nådegave!), og begge er like viktige! For 'den negative bekreftelsen' gir oss frimodighet til å takke nei til tjenester som vi ikke har gave(r) til – enten vi allerede har en slik tjeneste eller blir tilbudt en. En viktig presisering: I perioder må alle gjøre tjeneste innenfor felt de ikke har nådegaver for; ellers blir viktig arbeid i menigheten rett og slett ikke gjort. Men å ha en langtidstjeneste som en ikke er åndelig utrustet til, er veldig uheldig og kan bli helt ødeleggende for personen det gjelder – og er heller ikke gunstig for fellesskapet.

Nådegaver og kjærlighetsspråk. Det er lurt å begynne 'søket' med å spørre seg selv om hvilket kjærlighetsspråk en selv har. Svaret viser seg for flertallet av oss å bli som følge: Vi har et 'morsmål' (dvs. vårt 1.språk, vårt hovedspråk blant de fem), og vi oppdager at vi har et 2.språk. Noen vil også finne ut at de har et 3.språk. Det som er vårt 'morsmål' (enten det er berøring, gode ord, gaver, tjeneste eller tid) vil som oftest indikere i hvilken retning vår nådegaveutrustning går. Jevnfør med vedlagte skisser.

Nådegaver og gaveområder. Det neste som er klokt å gjøre, er å se nærmere på det gave-området som kommuniserer med vårt 'morsmål'. I den nådegavesekken som vi da 'titter oppi' er det stor sannsynlighet for at vi finner en gave eller to som på en spesiell måte tiltrekker seg vår oppmerksomhet. For regelen mer enn unntaket er at vår (hoved)nådegave ligger i den sekken. Har du f.eks. berøring/nærhet som ditt kjærlighetsspråk, så er sjansene store for at du enten har en bønnegave eller en profetisk gave. Og viktigere enn å finne det eksakte navnet på din gaveutrustning er det å finne hvilket felt den dekkes inn av, hvilken tjenesteretning den har. (NB: Med tanke på effektivitet i tjenesten gjør det ikke noe om du 'bare' finner ut ditt gaveområde; da er du erfaringsmessig så funksjonell som du kan være – det er mest for egen trygghet og tjenesteglede at en mer eksakt gavebevissthet er nyttig.)

Nåde-gaver og det å søke dem ivrig. For å bruke et litt misvisende bilde:

Nåde-gavene ramler ikke bare rett ned i hodet på oss! Bildet er misvisende i den forstand at det – som jeg allerede har poengtert flere ganger – ikke er snakk om å få gaver, men om å få dem (vi allerede har fått) forløst. Men poenget med å bruke dette bildet, er å få fram at gavene 'forløses ikke av seg selv' (PS: I hvert fall tilhører det sjeldenhetene). Gud vil at vi skal søke dem, og han vil at vi skal søke dem med iver! Mange flotte gjenfødte troende, inkludert mange pastorer, eldste, diakoner og andre ledere, kommer aldri til å få forløst gavene sine utifra en misforstått 'sitte-og-vente-holdning. De sier: Joda, jeg er åpen for nådegavene (PS: Og det er jeg overbevisst om at de er!); Gud kan gi meg dem når som helst! Da svarer jeg: Han *har* gitt dem, men du må finne ut hva som er dine. Du må søke dem og søke dem med iver. Og det gjør du gjennom de tre nevnte punktene, nådegaveoppdagelsens ABC: A) du må søke god og bibelsk undervisning om dem, B) du må søke forbønn (med håndspåleggelse!) for dem, og C) du må søke gjennom praksis å lete deg fram til dem.

Nåde-gavene, profeti og tungetale. Når Paulus bruker et helt kapittel i første brevet til korinterne (kap.14) på å forklare den profetiske gave og tungemålgaven (og forholdet mellom dem), så gjør han ikke det fordi dette var de mest ekstraordinære gavene Faktisk var disse to spesielle gavene de vanligste, de som alle gjenfødte troende kunne få. Men deler av menigheten i Korint, derimot, hadde opphøyet disse gavene til noe ekstra stort og hellig; derfor måtte apostelen 'ta ned' denne ekskluderende forståelsen og igjen gjøre disse to gavene til 'allemannseie'. Av vers 5 ser vi at Paulus ønsker at de alle talte i tunger, og utifra det han tar opp i v.23ff. så ser det ut til at det er tungebønngaven han slik tenker som fellesgave, altså tunger uten tyding. I vers 31 er han enda tydeligere, for der sier han rett ut: For dere kan alle tale profetisk! (Altså har Moses fått oppfylt sitt store ønske gjennom pinsens under, 4.Mos.11, 29.) Apostelen sier følgelig, på Herrens vegne, at vi alle – vi som tror på Jesus – kan tale profetisk. Da er det naturlig å begynne her – når vi skal forflytte oss fra A til B på ABC'en, og bli bedt for med håndspåleggelse for å få forløst disse to 'fellesgavene', profetisk gave og tungemålgaven som bønnegave.

Nåde-gavene og eksperimentering. Nå vil jeg vitne litt – ut fra eget liv, for å gi frimodighet til å komme i gang med 'nåde-gavesøket'. Vi er altså kommet til C'en i oppdagelsens ABC.

- ABC-søket etter tungemålgaven. Stikkord: opptak fra pinsemøter, besøk til Sarons Dal, ekumenisk bønnefellesskap under Jesus-vekkelsen, forbønn av min sjelesørger (flere ganger), masse undervisning (muntlig og skriftlig), ny forbønn, livskrise.
- ABC-søket etter den profetiske gave. Har 'kastet meg utpå' i forbindelse med gaver i denne 'sekken' som tyding, (ledelse av) sang i ånden, profetiske bilder, profetisk film (pottemakerverkstedet), profetisk (rulle)tekst, profetiske budskap (korte og lengre) og visdoms og kunnskaps ord. Beskriv debuten angående kunnskapsord...

Nåde-gavene og bekreftelse. Hvis – og når – du og jeg finner fram til vår(e) nådegave(r) og begynner å tjene i den/dem, så vil andre etter hvert bekrefte vår utrustning. Ofte skjer dette ganske fort. De vil kjenne igjen Herrens signatur, de vil oppleve at de får hjelp, og de vil oppmuntre deg og ære Gud for din tjeneste.

En av de beste måtene å få bekreftelse på om Herren velsigner vår tjeneste med sin signatur, er å praktisere. Uten at vi begynner å dele evangeliet med andre, vil vi aldri finne ut om vi har gave til å evangelisere. Uten at vi ber for syke, vil vi aldri kunne få bekreftelse på om vi er utrustet med helbredelsesgave. Uten at vi hjelper mennesker – enten det gjelder diakonale eller praktiske tjenester, får vi ikke noen sanksjon på om vi er i besittelse av relasjonsgaver

osv. Og: Det ser ut til at Gud på en spesiell måte ønsker å velsigne våre 'debuter', det at vi trår over båtripa for første gang på Jesu' ord! Da kan vi ha forventning om – som Peter – å få 'gå på vannet'. Ikke alltid, men ofte – og mye oftere enn vanlig.

Personlig kan jeg vitne om følgende: Den første jeg vitnet for ble frelst. Den første syke jeg ba for ble frisk. Den første med en alvorlig sykdom jeg ba for (kreft), ble helbredet. Den første jeg utøvde sjelesorg med skriftemål for, fikk en helt ny start. Den første jeg befalte fri i Jesu' navn, ble fullstendig løst. Og dette er ingen skryteliste, for jeg er ofte helt fortvilet over hvor få som får hjelp gjennom min tjeneste.

Langt fra alle jeg har vitnet for siden første gang, er blitt frelst. Altfor få. Men den første ble det, altså. Og: de som *er* blitt frelst gjennom mitt liv, har blitt det gjennom at jeg har vitnet – ikke bare fordi jeg var til for dem. Jeg kjenner ingen som er blitt frelst bare ved min tilstedeværelse. Ingen. Men noen har – ikke jevnt og trutt, men dann og vann – blitt frelst, fordi jeg har vitnet. Selvsagt har ikke jeg vært alene om å 'skubbe' disse over Gudsrikegrensen, men poenget mitt er at det er evangelisering som framelsker evangeliseringsgaven som igjen produserer evangeliseringsfrukten. Men dette er ikke min hovednådegave, men en av mine 'vinger' til hovedgaven.

Langt fra alle jeg har bedt for som har vært syke, er blitt friske. Altfor få. Men den første ble det, altså. Og de som *er* blitt friske gjennom mitt liv, har blitt det gjennom at jeg har bedt for dem med håndspåleggelse (og ofte med salving, men ikke alltid) – ikke bare ved at jeg var der for dem. Jeg kjenner ingen som er blitt frisk bare ved min tilstedeværelse. Ingen. Men noen har – ikke jevnt og trutt, men dann og vann – blitt friske, fordi jeg har bedt for dem. Det er forbønn som framelsker helbredelsesgaven som igjen produserer helbredelsesfrukten. Og: Det interessante er at ingen av disse ba jeg for alene da Gudsinngrepet skjedde (- med unntak av én gang, men da var vi to som ba for vedkommende hver for oss i to forbønnsstunder like etter hverandre). Vi har alltid vært minst to forbedere de gangene jeg har fått oppleve helbredelser gjennom egen forbønnsbetjening. Det er som om Gud med et lite smil sier: Ingen av dere kan påberope dere helbredelseskraften, for ingen kan i ettertid si hvem av dere (to) som var redskapet til helbredelsen. Slik beskytter jeg dere fra å ta ære fra meg.

Slik kunne vi ha fortsatt. De ulike tjenester framelsker de tilstøtende nådegavene som i sin tur forløser Åndens frukter. Praksis er den viktige C'en i nådegaveoppdagelsens ABC.

LITTERATURLISTE:

- Åndsutrustning og nådegaver v/ Sigvart Riiser, Credo Forlag, 1971
- Der Ånden virker v/ M. Basilea Schlink, Nomi Forlag, 1972
- Spiritual Gifts and the Church v/ Donald Bridge & David Phypers, Inter-Varsity Press, 1973
- Ånden og livet v/ Michael Harper, Ansgar Forlag, 1975
- Åndens gjerning i liv og tjeneste v/ flere bidragsyttere, Luther Forlag, 1977
- Your Spiritual Gifts (can help your church grow) v/ C. Peter Wagner, A Division of G/L Publications, 1979
- Når Ånden faller v/ Colin Urquhart, Agape Forlag, 1979
- Helbredelse ved bønn v/ Peder Olsen, Vårt Lands Forlag, 1981
- Vi hører sammen v/ Reidar Paulsen (Om kristent fellesskap), Luther Forlag, 1981
- Helbredelse av hele mennesket v/ Francis MacNutt, Ansgar Forlag, 1982
- Den guddommelige erobring v/ A. W. Tozer, Logos Forlag, 1982
- Gåveupptäckande & kallelsevisshet v/ Kjell Sjöberg, Salt & Ljus Förlag, 1982
- Nådegavene (menighetens arbeidsutrustning) v/ Ragnar Skottene & Oddvar Søvik, Luther Forlag, 1983
- Come, Holy Spirit (Learning how to minister in Power) v/ David Pytches, Hodder and Stoughton, 1985
- Evangelisering i Ånd og kraft (Tegn og under i dag) v/ John Wimber, Logos Forlag, 1985
- På ryggen av den tredje bølgen v/ flere bidragsyttere (red. av Kevin Springer, Hermon Forlag, 1988
- Helbredelse ved kraft v/ John Wimber & Kevin Springer, Logos Forlag, 1988
- Nådegavetesten (Oppdag din nådegave) v/ Christian A. Schwartz, K-vekst, 1988/99
- I Åndens kraft v/ Ingulf Diesen, Hermon Forlag, 1990
- Den Hellige Ånd (gaver, tjenester og frukt) v/ Oddvar Tegnander, Rex Forlag, 1991
- Guddommelig helbredelse v/ Colin Urquhart, Hermon Forlag, (tidlig 1990-tallet)
- Den falne kappen v/ Frank Mangs (red. av Tomas Sjödin), Luther Forlag, 1995
- Hellige Ånd, jeg tørster etter deg v/ Claudio Freidzon, Prokla-Media Forlag, 1996
- Intercessory Prayer (How God can use your Prayer to move Heaven and Earth) v/ Dutch Sheets, Regal, 1996
- Hvordan nå frem til Gud i bønn v/ Michael Baughen, Hermon Forlag, 1996
- Veien til vekst (med enneagrammet) v/ Kathleen V. Hurley & Theodore E. Dobson, Verbum Forlag, 1996
- Kjærlighetens fem språk (Hvordan uttrykke hjertevarme overfor den du er glad i) v/ Gary Chapman, Lunde Forlag, 1998
- Be og få (Hemmelighetene til et rikt bønneliv) v/ Colin Dye, Rex Forlag, 1998
- Den profetiske tjeneste v/ Mike Bickle, Prokla-Media Forlag, 1998
- Profetisk tjeneste v/ Larry Randolph, Hermon Forlag, 2000
- Drikk dypt av Ånden v/ Peter Halldorf, Luther Forlag, 2003
- Gavedryss fra Himmelen (Guds gaver til menigheten) v/ Ingulf Diesen, Hermon Forlag, 2004
- Drikk v/ Max Lucado, Lunde Forlag, 2006
- Naturlig overnaturlig (Om å spille på lag med Gud) v/ Garry Best, Luther Forlag, 2006

Credo Frikirke

Ole L. Kolstads vei 2
7088 Trondheim

Pastor: Bjørn Jellestad
bjellestad@frikirken.no

